

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Označení materiálu:	VY_32_INOVACE_ZMAJA_VODARENSTVI_14
Název materiálu:	<i>Materiály pro obor instalatér, rozdělení materiálů</i>
Tematická oblast:	Vodárenství – 1. ročník instalatér
Anotace:	<i>Prezentace popisuje základní druhy technických materiálů a jejich charakteristiky</i>
Očekávaný výstup:	<i>Žák zná základní rozdělení technických materiálů</i>
Klíčová slova:	<i>kovy, nekovy, plasty, pomocné látky</i>
Metodika:	Slouží jako podklad pro žáky k procvičování v návaznosti na předcházející výklad. Lze rozeslat žákům elektronicky či elektronicky prezentovat ve výuce.
Obor:	<i>Instalatér</i>
Ročník:	<i>1.</i>
Autor:	Mgr. Jan Zmátlík
Zpracováno dne:	27.9.2012

Prohlašuji, že při tvorbě výukového materiálu jsem respektoval(a) všeobecně užívané právní a morální zvyklosti, autorská a jiná práva třetích osob, zejména práva duševního vlastnictví (např. práva k obchodní firmě, autorská práva k software, k filmovým, hudebním a fotografickým dílům nebo práva k ochranným známkám) dle zákona 121/2000 Sb. (autorský zákon). Nesu veškerou právní odpovědnost za obsah a původ svého díla.

Materiály pro obor instalatér

Rozdělení materiálů

Technické materiály

- Slouží pro výrobu výrobků v mnoha oborech
- Jejich výroba probíhá zpracováním surovin
- Výrobou nejprve získáme polotovary, následně výrobek
- Výrobky je třeba chránit a prodlužovat jejich životnost
- Např. u výrobků z oceli se jedná o ochranu proti korozi
- Instalatér dále používá měď, plasty, keramiku ale i jiné materiály

Technické materiály rozdělujeme:

1. Kovy

- železné
- neželezné

2. Nekovy

- pryž
- dřevo
- textil
- keramika
- sklo
- kůže
- další materiály

3. Plasty

- termoplasty
- reaktoplasty
- elastomery

4. Pomocné látky

- paliva
- chladiva
- maziva
- brusiva
- plyny
- další látky

Kovové materiály

Železné a neželezné kovy jsou dlouho používané materiály .

Mezi železné kovy patří ocel a litina

Neželezné kovy nebo slitiny kovů např. měď, mosaz jsou odlišného složení a mají některé výhodné vlastnosti

Kovové materiály jsou v oboru instalatér často využívány – výrobky jsou např. (trubky, trouby, tvarovky, spojovací materiál a další)

Ocel

- **Ocel** je kujné železo, jehož obsah uhlíku je max. 2%
- Ocel dělíme dle chemického složení – uhlíková a slitinová
- **Uhlíkové** oceli obsahují ve srovnání s dalšími prvky nejvíce uhlíku
- **Slitinové** oceli obsahují větší množství přídavných prvků (legur)

Litina

- Základem **litiny** je železo, litina – obsahuje 3 – 6% uhlíku
- Druhy litiny rozlišujeme dle složení – šedá, bílá a legovaná
- Temperovaná litina je získána tepelnou úpravou
- Nejpoužívanější je šedá litina
- Z litiny jsou vyráběny odlitky

Neželezné kovy

Neželezných kovů je více druhů, mají mnohostranné využití

Podle hustoty rozlišujeme neželezné kovy **lehké** – hustota méně než 5kg/dm^3 nebo **těžké** s hustotou vyšší než 5kg/dm^3

Lehké kovy jsou zejména hliník a hořčík a jejich slitiny

Těžké kovy jsou např. měď, cín, olovo

Nekovové materiály

- Nahrazují kovy např. tam, kde jsou výhodné některé vlastnosti nekovů např.
- Odolnost proti korozi a nízká hmotnost - plasty
- Teplotní odolnost, nekoroduje, dlouhodobá životnost
- Další materiály např. pryž, kamenina, diturvit, terazzo, tmely, konopí, klingerit jsou zpravidla zaměřené pro konkrétní účel jemuž dle svých vlastností nejlépe vyhovují

Příklady výrobků pro instalatéry

- Trubky z mědi, ocelové, plastové
- Trouby kameninové, betonové, plastové
- Těsnění závitů - konopí, těsnící kroužky - pryž
- Klingerit - těsnění článků otopných těles
- Sanitární keramika – pisoáry, wc mísy
- Kombinace materiálů např. vícevrstvé trubky - plast/hliník, tvarovka plast/kov se závitem a další

Kontrolní otázky

1. Jaké je základní rozdělení technických materiálů?
2. Jaké známe železné kovy?
3. Co je litina?
4. Jaké známe rozdělení neželezných kovů
5. Uveďte příklady výrobků pro instalatéry

Odpovědi

1. Technické materiály rozlišujeme – kovy, nekovy, plasty a pomocné látky
2. Železné kovy známe ocel a litinu
3. Litina je železo s obsahem uhlíku 3 – 6%
4. Neželezné kovy rozlišujeme **lehké** – hustota méně než 5kg/dm^3 nebo **těžké** s hustotou vyšší než 5kg/dm^3
5. Výrobky pro instalatéry jsou např. trubky, tvarovky, umyvadla, otopná tělesa, těsnění

Konec prezentace